

KURJER ZAGŁĘBIA

Dziennik bezpartyjny polityczno-społeczno-literacki. Wychodzi codziennie w godzinach rannych z wyjątkiem dni poświęconych

PRZEDPŁATA „Kurjer Zagłębia” kosztuje w Sosnowcu z odnośnieniem rocznie mk. 2400, półrocznie 1200 kwartalnie mk. 600, miesięcznie mk. 200, pocztą mk. 250. — Za terminowy druk ogłoszeń, komunikatów i ofiar administracja nie odpowiada.

OGŁOSZENIA. Za wiersz nieparełowy na 1 stronie Mk 60, na 3 str. Mk. 50, na 4 str. Mk. 35. Nadesłane wiersz garmonowy Mk. 75. Drobne za wiersz Mk. 10, najmniej Mk. 100. Dla zagran. 100% drożej. Każda podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.

Adres Redakcji i Administracji: **SOSNOWIEC**, ulica Dęblińska Nr 1

Adres dla depesz: „**KURJER**” — **SOSNOWIEC**

Administracja otwarta od 9 rano bez przerwy do 7 wiecz. W niedziele i święta od 8 do 10 r.

W sprawach redakcyjnych redaktor przyjmuje interesantów tylko od 12 w poł. do 2 po poł.

PRENUMERATE i OGŁOSZENIA przyjmują Kancelaryi własne oraz Księgarnie w Zagłębiu Taw. Akc. „Reklama Polska” w Warszawie i wszystkie Biura ogłoszeń w kraju i zagranicą.

Cena pojedynczego egzemplarza **mk. 15.** (Na G. Śląsku **30 fem.**) **SOSNOWIEC**, środa dnia 15 lutego 1922 roku. Nr. 37. Rok XVI.

KINO-ORZA

Dzisiaj i dni następne. Dla młodzieży dogodzone. Największa i najspanialsza sensacja świata, która przewyższa dorywcześnie wszystkie widziane seryjne obrazy.

IV ta serja **INDYJSKI SZTYLET**
Bohaterska epopea w 6 częściach w roli głównej **EDDIE POLO**

Nieporównany w boksie pływaniu i skokach, Silny jak lew, zwinny jak małpa, odważny jak tygrys.

Każda serja stanowi oddzielną całość

KINO-SFINKS

Od poniedziałku 12 do 19 lutego

2-ga serja „**Jeździec bez głowy**”

p. t.

Walka o testament

— detektywno-cyrkowy dramat w roli głównej — **HARRY PEEL**

ANONS! Od poniedziałku 20 go lutego

3-cia serja „**JEŻOZIEC BEZ GŁOWY**”.

Dr. Ludwik Poznański
Choroby: uszu, nosa, gardła i płuc
powrócił z wojska i wznowił przyjęcia.
Sosnowiec, Małachowski 9 parter.
Przyjmuje od 11—1 i 5—7. Niedziele i święta 12—1. 793

Dr. medycyny
Józef Hałacz
h. dyrektor powiatowego szpitala wenerycz. przyjmuje w chorobach wenerycznych i skórznych od 9—11 i od 3—7.
Będzin Nowy Rynek № 3

Zarząd T-wa Prawidłowego Myślistwa
na powiat Będziński

prosi swych członków o wpłacenie w najkrótszym czasie opłat członkowskich za 1922 rok na ręce skarbnika p. W. Grunwalda kop. Flora w Dąbrowie, dla których uzyska w Starostwie udogodnienia w otrzymaniu nowych biletów na broń bez poszczególnych zgłoszeń po nie do Starostwa.

Dziecinne noty.

Już po wyborach do Sejmu Wileńskiego stało się wiadomem w jakim kierunku pójdzie Litwa Środkowa. Hasła wyborcze były u pewnych grup bardzo wyraźnie postanowione, że Sejm będzie głosował tylko za łącznością Litwy Środkowej z Polską stanowiącą z nią jedną całość.

Te grupy uzyskały tak olbrzymią większość posłów, że z resztą grup stronnictwa narodowe prze stały się liczyć.

Wtedy więc kiedy sprawa polskiego Wilna oraz powiatów braclawskiego i lidzkiego została, w myśl traktatu Wersalskiego o samostanowieniu narodów,

rozstrzygnięta, z chwilą wyborów do sejmu, a więc dnia 8-go stycznia, kiedy Liga Narodów wobec tego kwestję postanowioną przez Litwę kowieńską skreśliła ze swego programu — pan Jurgutis, minister spraw zagranicznych w Kownie, wysłał do Polski jeszcze jedną notę dnia 3-go lutego, w której łaskawie proponuje Polsce układy handlowe z tem zastrzeżeniem, aby przy rozpoczęciu ich linja z dnia 7 października 1920 roku, tak zwana linja Piłsudskiego, była przywróconą w całej rozciągłości. Jak wiadomo linja ta, narazie rozjemcza trwała zaledwie dwa dni, gdyż już 9 i 11

października Zeligowski ją przekroczył, rządy litewskie z Wilna wygnali i ustanowili rząd wileński.

Nie bacząc więc na to, że już rozejmu nie potrzeba Polsce, że granice jej zostały ustalone na północnym wschodzie, a dziś lub jutro Sejm Wileński to wszystko potwierdzi i formalności stanie się zadość p. Jurgutis występuje z notą pojednawczą, ale stawia warunek, żeby mu Wilno zróconek!

Trzebaby w tym wypadku naprawdę p. Jurgutisa oddać pod obserwację lekarską, lub zmierzyć mu gorączkę, czy temperatura nie podniosła się za wysoko.

Boć czy potrzebujemy tu przypominać cały przebieg sprawy litewskiej? Czy w naszym obowiązku leży wskazywanie, jak wojska nasze trzykrotnie zajmowały Wilno, rozpraszając bolszewików i rosząc obficie krwią polską bruki grodu Ostrobramskiego?

Chciała Polska unji z Litwą i wiele ustępstw dla tej zgody radaby była zrobić ale wszystko rozbijało się o nieprzejednany upór Litwinów kowieńskich.

Szwiniści litewscy używali wszelkich sposobów, aby do tego nie dopuścić. Denuncjowali Polskę przed rządami: angielskim i francuskim pisali noty, tworzyli przeróżne kombinacje, aż wreszcie wywołał pośrednicstwo Hymansa.

Na wezwanie Ligi stawił się wówczas do Brukseli polacy, nie bacząc na to, że sprawa ich wiele może stracić na sile i jedności.

Traktaty te dosyć uciążliwe dla nas odrzuciła Litwa kowieńska i pośrednicstwo Hymansa upadło, ku naszemu zadowoleniu.

I po tych wszystkich faktach, gdzie Litwa kowieńska przeciwstawiała nam proponującą zgodę swoje niedźwiedzie pazury teraz kiedy lud w Wileńszczyźnie nie rozstrzygnął swoją przy należność własnymi głosem, kiedy poszedł za wezwaniem sumienia i prawdy, dziś Litwa kowieńska się nowe noty drąc się jak dziecko uparte i krnąbrne.

— Ja chcę zgody, ale oddajcie mi w pierw Wilno!

Na takie wezwanie minister spraw zagranicznych Skirmunt powinien wysłać do Kowna natychmiast 3

najlepszych psychiatrów, którzy zaopiniowali, czy na prawdę Jurgutis jest człowiekiem poczytalnym.

My chcemy zgody z każdym narodem, my jej szukamy, nie bacząc na to czy ta zgoda przyniesie nam jakie korzyści, ale przecież o zgodzie z ludźmi obłąkanymi mowy być nie może.

— Co nam przyniesie taka zgoda z Litwą kowieńską? Czyba tylko garść litewskich agitatorów oplacanych szwabskimi pieniędzmi.

Litwa, ani gospodarczo ani umysłowo nie stoi tak dobrze, abyśmy mogli zamienić się czy naukowymi siłami, czy też produktami przyrodniczymi, lub przemysłowymi. Tam nic nie ma, prócz szowinizmu, prócz polityki i nienawiści antypolskiej, to też słusznie mi

nist Skirmunt odpisał Jurgutisowi: Odpowiedź rządu litewskiego z dn. 3 lutego r. b. daje do myślenia, że rząd ten nie jest ożywiony tą samą co rząd polski chęcią ustanowienia pomiędzy obu krajami stosunków przyjaźni i dobrego sąsiedztwa, zważywszy, że stawia on, jako warunek wstępny do rokowań, żądanie, które rego on sam chyba nie może poważnie uważać za dopuszczalne.

Ostra i jasna odpowiedź p. Skirmunta powinna raz na zawsze zamknąć chęć do pisania not w tym sensie, na jaki zdobyć się mogą tylko małoletni, lub la dzie umysłowo chorzy. Szkoda atramentu, pióra, a przedewszystkiem pracy na rozmówki z Olendorfa, które z takimi ludźmi, jak Jurgutis, musi prowadzić nasze państwo. R. R.

List z Górnego Śląska.

(Od naszego korespondenta.)

Katowice.

Obrady konferencji polsko-niemieckiej, które w tych dniach rozpoczynają się w Genewie, po trwają prawdopodobnie aż do końca lutego. We wszystkich kwestiach, objętych zadaniem pierwszych 10 dnia podkomisji, doszło, jak wiadomo, do porozumienia i odośnie części umowy gospodarczej spłano już na G. Śląsku. W Genewie będą tylko przetłomaczone na język francuski. Równocześnie kontynuować będą w Genewie prace swoje podkomisje K. i 12, a t. j. podkomisja dla uregulowania praw mniejszości narodowych i podkomisja która ma wypracować statut dla organów między państwowych, jakie przez przedług pierwszych lat i 5 tu stapano- wic mają na G. Śląsku władze kontrolująca Władza ta będzie dwójaką. Pierwszą niejako instancją będzie komisja mieszana z dwóch Niemców, mianowaną przez odośne rządy z piątym członkiem jako prezydentem na czele którego zamianuje Rada Ligi Narodów. Zadaniem tej komisji będzie czuwanie nad wykonaniem przedsiów umowy gospodarczej. Osobną instancją będzie trybunał rozjemczy złożony z trzech członków po jednym mianują rządy polski i niemiecki, trzeciego jako przewodniczącego mianować ma Rada Ligi Narodów. Zadaniem trybunału rozjemczego będzie rozstrzącanie trudności i sporów prywatnych, jakie wyniknąć mogą z zastosowania umowy gospodarczej.

Prace te, jak wyżej zaznaczone, potrwać do końca lutego. Wrazie dalszych nieporozumień rozstrzygać będzie musiał p. Ca-

londer. Gotowa umowa, podpisana przez p. Calondera i pełnomocników obu rządów, zatwierdzi następnie Rada Najwyższa lub co jest prawdopodobniejszem konferencja ambasadorów. Dopiero po przesłaniu odośnych dokumentów obu rządów i ratyfikowaniu ich tak przez Sejm polski jako przez parlament rzeszy niemieckiej może nastąpić objęcie kraju i rozgraniczenie prawno-polityczne przez obie władze państwowe. Jeszcze przedtem podpisana być ma osobna umowa, polsko-niemiecka która ureguje sprawę przejmowania władz dokumentów nas i id, tak, aby z chwilą przejęcia władzy przez Polaków mimo zmieszanych warunków politycznych i prawno państwowych ruch i porządek nie został na szwank narazony.

W chwili tak poważnej, kiedy Polska gotuje się do objęcia kraju, setki lat do wrogów należącego kiedy cały świat patrzy na nas z zaciekawieniem, jak rządzić będziemy tym, kawałkiem bogatej ziemi, tak ciężko na nowo zdobytej, wystąpił z górnośląskiej polskiej Naczelnej Rady Ludowej ci członkowie Rady, którzy należą do PPS. W kołach polskich na G. Śląsku wywarło to jak najgorsze wrażenie gdyż na zewnątrz musiał fakt ten bardzo niepomysłnie świadczyć o spójności i sile obozu polskiego na G. Śląsku, jeśli obóz ten się rozdwa. Istotnych powodów do występowania z N. R. L. socjalistów, jak slychać, nie ma. Mówi się, że postąpili tak ze względów taktycznych wobec zbliżających się wyborów do Sejmu Śląskiego, które, wiadomo, odbyć się mają w dwa miesiące po objęciu

kraju przez Polskę. Sapienti sapit.

Naczelna Rada Ludowa jest na G. Śląsku czemś w rodzaju rządu tymczasowego, albo inaczej zadanie swoje upatruje w przygotowaniu kraju do nowych warunków. Przewodniczący Rada, poseł Rymer, upatruje jest na stanowisko pierwszego wojewody śląskiego. Jednym z najważniejszych zadań U. R. Z. jest uregulowanie sprawy aprowizacji w przyszłym województwie śląskiem, w tym względzie bowiem niezawodnie powstaną różne trudności. Najgorzej przedstawia się sprawa zaopatrywania kraju w dostateczne ilości cukru i mleka. Polaka ma cukra wprawdzie pod dostatkiem, ale dla górnoślążaków wypadnie on za drogo w porównaniu z cenami dotychczasowymi. Jest atoli nadzieja, że Polska specjalnie dla G. Śląska znieśnie podatek od cukru i w ten sposób Górnoślążakom uprzyęści cenę. Co do mleka zobowiązała się Niemcy dostarczać początkowo po 18,000 litrów dziennie w zamian za mąkę Thomasa (Tomasówkę) dopóki G. Śląsk o mleko gdzieś indziej się nie postara. O mąkę i chleb będzie nie będzie, ceny utrzymane będą o ile możliwości na tymczasowym poziomie co dotąd. Sprawy aprowizacji ujęć ma w swe ręce osoba spółka w skład której wejdzie województwo i gmaj, tak aby czysty zysk wpływał do kasy wojewódzkiej i komun.

Innym ważnym zadaniem U. R. L. jest przygotowanie przyszłej administracji wojewódzkiej i wystąpienie w tym celu o odpowiedzialnych urzędników. Na skutek odezw, w tej myśli wydanej przez U. R. Z., zgłosiło się przeszło 6 tysięcy kandydatów na różne stanowiska, czyli co najmniej o połowę więcej niż potrzeba. Jeśli się przytem zwąży, że tylko część ich posiada odpowiednią kwalifikację, poza tem odnośne urzędy będą daleko gorzej płatne niż naprzykład posady w przemyśle, liczba ta znacznie jeszcze stopnieje.

Katowice otrzymały nakoniec także swego polskiego burmistrza. Onegdaj dokonana katowicka rada miejska wybrała burmistrza. Wybrany został 23 głosami dotychczasowy polski członek rady miejskiej, p. dr. Górnik. Dotychczasowy wiceburmistrz miasta Katowic, p. Lew, otrzymał 14 głosów. Polaka wybrano oczywiście nie z sympatii dla Polski, lecz tylko ze względu na ustawy polskie, przepisyujące, że burmistrz i radni miejscy muszą władać językiem polskim. W katowickiej radzie miejskiej Niemcy dotąd posiadali

większość trzech czwartych dlatego wybór polskiego burmistrza jest bądź co bądź dowodem, że Niemcy mają zamiar dostosować się do zmienionych warunków.

Aleksy Pająk.

Jak się chce psa uderzyć...

Czytamy w „Gazecie Warszawskiej”:

Gdy żydzi zaczęli niedawno uciekać z Rosji bolszewickiej, jako z... tonące go okrętu, główna ich masa skierowała się na Polskę. Część jednak udała się do Rumunii i Litwy ko wieńskiej.

Ta ostatnia, mimo rzekomej jej łaskawości dla żydów, umiała się jednak lepiej zabezpieczyć od zalewu obcego żywiolu, a niżeli Polska którą żydzi bez ustanku oczerniają w kraju i zagranicą.

Dowiadujemy się o tem z wydanego w Paryżu komunikatu p.t. Bulletin du Comité Exécutif de la conférence Universelle Juive de Secours. (Wiadomości komitetu wykonawczego wszechświatowej konferencji pomocy dla żydów.)

Podano tam treść umowy tej konferencji z rządem litewskim w sprawie transemigracji żydowskiej przez Litwę.

Umowa zawiera 12 punktów. Pierwszy podkreśla że wspomniana organizacja żydowska „bierze na siebie całkowitą odpowiedzialność za spełnienie warunków postawionych przez rząd litewski.

W punkcie drugim postawiono warunek, że żydzi przybywający z Rosji, muszą mieć pozwolenie rządu rosyjskiego lub ukraińskiego na wyjazd.

Punkt 3-ci stanowi, że organizacja żydowska musi urządzić na pograniczu wszelkie instytucje pomocy, nie wyłączając sanitarnej i higienicznej dla żydów

i że transemigracja może się rozpocząć dopiero po otwarciu tych urządzeń przez żydów.

„Komitet żydowski — brzmi punkt 4-ty obowiązuje się wybudować dla emigrantów baraki w miejscach wskazanych przez rząd, żywiec emigrantów przez cały czas ich pobytu na Litwie i umożliwić im wyjazd”.

Punkt 6-ty zastrzega rozumnie: Liczba transemigrantów, znajdujących się równocześnie na Litwie może wynosić najwyżej 2000. (Unas mówiono i pisano o—miljonie!)

O stronie finansowej pamięta punkt 10-ty, opiewający. Komitet żydowski zwraca rządowi litewskiemu wszystkie wydatki, które powstają wskutek przewędrowania emigrantów.

Pomimo wreszcie tych wszystkich dogodnych dla Litwy warunków, rząd litewski jeszcze zawarował w punkcie 11-ym: „Rząd zastrzega dla siebie w razie konieczności państwowej, prawo wstrzymania transemigracji czasowo lub całkowicie”

Widzimy z umowy powyższej jak zapobiegła Litwa zalewowi żydowskiemu i jego skutkom.

Dlaczego u nas nie za warowano sobie ani ograniczenia liczby emigrantów żydowskich ani odszkodowania finansowego i materialnego za wydatki poniesione z powodu tej niepożądaney żydowskiej „gościńny”. Wyjaśnienie tego byłoby bardzo dla społeczeństwa interesujące...

TELEGRAMY.

Koronacja Papieża Piusa XI.

RZYM, (PAT.) W niedzielę dnia 12 bm. odbyła się uroczystość koronacji Papieża Piusa XI.

Od godz. 4 rano tłumy zaczęły zalegać plac św. Piotra.

O godz. 6 otwarto wrota Bazyliki, którą w ciągu 15 minut zapełniły kilkudziesięcio-tysięczne tłumy. Na placu zgromadziło się w tym czasie blisko 100,000 osób.

O godz. 9, w obecności rodziny Papieża, przedstawicieli ciała dyplomatycznego oraz władz miejskich, rozpoczęła się ceremonia koronacji.

Wchodzącego Papieża powitał arcybiskup Bazyliki, kardynał Merry De Val.

O godz. 10 wyruszył wspaniały orszak papieski.

Na mszy odprawionej przez Ojca św., obecnych było 52 kardynałów. Modły na intencję koronacji odprawili kardynałowie Vanutelli, Wico i De Lai.

O godz. 11, po skończonej mszy, kardynał diakon Bisletti włożył tiarę na głowę Papieża. Wszyscy kardynałowie ucałowali rękę i stopę Papieża, który udzielał błogosławieństwa

Podczas uroczystości spokój nigdzie nie został zamącony. Było jedynie kilka wypadków omdleń.

O godz. 12 ceremonia trwała w dalszym ciągu. Tłumy oczekiwały na placu błogosławieństwa Papieża.

RZYM, (PAT.) Po odbytej ceremonii koronacji, Ojciec święty złoży zewnątrz Bazyliki błogosławieństwo zebrane przed świątynią niezliczone tłumy. Wojska prezentowały broń. Tłumy manifestowały entuzjastycznie na cześć Papieża.

Strajki we Włoszech.

RZYM, (PAT.) — Strajk powszechny w Neapolu uległ likwidacji, po kilku krwawych epizodach. Dziś rozpoczął się natomiast w całych Włoszech strajk komunalnych urzędników podatkowych. Przyczyny strajku są wyłącznie ekonomiczne.

Konferencja polsko-niemiecka w Genewie.

GENEWA. (PAT.) Minister Schiffer i podsekretarz stanu Löwald odbyli pierwszą naradę z przewodniczącym konferencji niemiecko-polskiej dr. Calonderem. Ponieważ dr. Calonder lekko zaniemógł, pierwsze ogólne posiedzenie odbędzie się dopiero we wtorek po południu. Podkomisje zbiorą się już w poniedziałek.

Oszczędność w Anglii.

LONDYN. (PAT.) Sprawozdanie Goddesa w sprawie zarządzeń oszczędnościowych zawiera następujące propozycje: Utworzenie ministerjum obrony narodowej wspólnego dla wojska, marynarki i żeglugi nadpowietrznej; obniżenie czynnego stanu marynarki do 35 tysięcy ludzi; obniżenie kredytu marynarki w budżecie przyszłego roku z 80 milionów na 60 milionów funtów szterlingów, poza oszczędnościami, które mogą wynikać z traktatów waszyngtońskich; obniżenie stanu czynnego armii na rok przyszły o 50 tysięcy ludzi. Następnie za leczone są obniżenia wydatków na przyszły rok finansowy: 20 milionów funtów szterlingów na wojsko, 5 milionów funtów szterlingów na żeglugę powietrzną a 16 milionów 100,000 funtów na marynarkę. Ogólna suma obniżek wynosi mniej więcej 75 milionów funtów szterlingów.

Odroczenie konferencji geneueńskiej.

RZYM, (PAT.) Wskutek kryzysu gabinetowego przewidują tu niejaki odroczenie konferencji geneueńskiej, krótko także jednakże, aniżeli to jakie proponuje Francja.

Układ handlowy.

STOKHOLM (wl.) Został tu podpisany układ handlowy sowiecko-szwedzki.

OSKAR WILDE.

Przekład CZESŁAWA KOZŁOWSKIEGO.

Duch Canterville'ów.

Opowieść Hylo-Idealistyczna.

Ponieważ Canterville leży o siedem mil od Ascotu, najbliższej stacji kolejowej, więc pan Otis telegraficznie zamówił powozik, którym też radośnie nastroszona gromadka ruszyła na miejsce przeznaczenia. Był śliczny wieczór lipcowy; powietrze pachniało żywiczną wonią. Od czasu do czasu słyszeli leśne gólabie, rozmarzone słodyczą własnego głosu, to śnów dostrzegali, w samej głębi chybliwych baszczy, palisadą pierz batanta. Małe wiewiórki wchodziły ku nim z wierzchołków leszczyny, gdy je mijali, a krótki umykały akroś zarodki i poprzez klody masywne, sadzierając białe ogony. Lecz gdy już dojeżdżali, niebo pościemniało naraz od chmur, dąwny bezruch opowiadał powietrze, i zanim stanęli przed domem, spadło kilka ciężkich kropel.

Na stopniach ganka, oczekując ich, stała wielka kobieta, schudnie odziana w czaray jedwab, w białym czepecu i fartusku. Była to pani Umney, gospodyni, którą, na usilne nalegania Lady Canterville, pani Otis zgodziła się zostawić na dotychczasowym stanowisku. Gdy wysiadali, przed każdym z nich przysiadła w ceremonialnym dęgu i wygłosiła w jakiś osobliwy, staroświecki sposób: „Bądźcie Państwo pozdrowieni w zamku Canterville”.

Idąc za nią, weszli przez piękny przedsiónek z epoki Tudorów do biblioteki—długiego niskiego pokoju, ze ścianami o czaraych dębowych boazerjach

i jednym tylko, matowo oskłonem oknie Tu zastali czekającą już herbata i zasiadłszy do niej po zdjęciu okryć, zaczęli się rozglądać ciekawie, podczas gdy p. Umney usługiwała im.

Wtem oko pani Otis padło na jakąś bezpożybną czerwoną plamę na podłodze, przy samym kominku. Nie domyślając się bynajmniej jej istotnego pochodzenia, stwierdziła do Pani Umney:

— Zdało mi się, że tu coś rozlano.

— Tak, proszę pani, — odparła starszka przy cisznym głosie — rozlało krew na tem miejscu.

— Co za okropność! — zawołała pani Otis. — Wcale nie życzę sobie krwawych plam w bawiając. Trzeba to zaraz usunąć.

Siwa gospodyni uśmiechnęła się i odrzekła tymże cichym zagadkowym głosem:

— Jestto krew Lady Eleonory de Canterville, zamordowanej na tem miejscu przez młozoka swego, Sir Szymona de Canterville, w roku 1575. Sir Szymon przetrwał ją o dziesięć lat i zniknął nagle wśród wielce tajemniczych okoliczności. Jego ciała nigdy nie odnaleziono, ale grzeszny jego dach dotychczas nawiedza zamek. Plama ta budziła wielki podziw turystów i inoyh i nie może być usunięta.

— Gadenie! — wykrzyknął Waszyngton Otis. — Patentowany wywabiacz Pinkerton oraz Paragon-Detergent wyocyszcza to w okamgnieniu!

I zanim przerażona gospodyni zdolała wdać się, był już na klęczkach i tarł podłogę lasaczką jakiegoś czarnej substancji. W kilka chwil nie było już śladu krwawej plamy.

— Wiedziałem, że Pinkerton zrobi swoje, zawołał tryumfująco, spozierając na zachwyconą swą rodziną. Ale nieskończył jeszcze zdanie, gdy straszliwa błyskawica rozświeciła mroczny pokój, a zatrzą-

sający huk grzmotu zerwał wszystkich na równe nogi. Pani Umney zemdlała.

— Co za potworny klimat! — rzeki spokojnie poseł amerykański, zapalając długiego papierosa. — Sądzę, że stary Kraj jest do tego stopnia przeludniony, że żadnej pogody nie starczy na każdego obywatela. Zawszem był zdanie, że wychodźstwo to jedyną dla Anglii ratunek!

— Mój drogi Hiramie, — zawołała p. Otis — co się robi kiedy kobieta zemdlała?

— Wytrać jej to z pamięci, jak za stłuszenie talerza — poradził pan Otis — przestanie mdleć napewno.

Jakoś po chwili pani Umney odzyskała zmysły nie ulegało wątpliwości, że była poważnie wzburzona. Surowo ostrzegła p. Otisa, by się miał na baczności przed niechybnym mającym nastąpić nieszczęściem.

— Na własne oczy widziałem rzeczy, proszę pana — oznajmiła — od których włosy powstałyby na głowie każdego chrześcijanina; przez wiele noczy oka nie mogłam zmrózyc dla okropności jakie tu zachodzą.

Aliści p. Otis i jego żona gorąco zapewnili pocieszenie, że nie boją się duchów — zaczęli, przy woławczy błogosławieństwie Opatrzności na nowych swych panów i umówiwszy się z nimi o zwiksznienie gazy, stara gospodyni wycofała się do własnego pokoju.

c. d. n.

*) Tak Amerykanie nazywają Anglię.

Miljonowe nadożycia.

WASZYNGTON. (wł.)
W Wydziale Ratunkowym dla głodnych w Ameryce uawniono miljonowe nadożycia. Odznaczył się tu głównie niejaki dr. Hartmann mąż zaufany misji sowieckiej w Ameryce.

Chorzy i nieuczelnicy.

WASZYNGTON. Hoover oskarża Sowiety, że wyludziwszy pieniądze z Ameryki dla głodnych, użył je na agitację komunistyczną.

Lokaut w Danji.

KOPENHAGA. (PAT.)
Rokowania między duńskimi pracodawcami a robotnikami nie dały pomyślnego wyniku. Organizacja robotników odrzuciła propozycję kompromisową instytucji rozjemczej, poczem stowarzyszenie pracodawców ogłosiło lokaut robotników, których umowy cenikowe wygasły. Liczba wydalonych wynosi 100,000 ludzi. Lokautem nie są objęci robotnicy wodociągów, elektrowni, gazowni, robotnicy przemysłu drzewnego, palacze i krawcy. Ci wszyscy przyjęli propozycję kompromisową. Prócz już wydalonych 100,000 robotników, lokaut obejmuje w najbliższym czasie prawdopodobnie jeszcze 70,000 ludzi.

Opłaty stemplowe.

Z powodu nasuwających się wątpliwości przy stosowaniu przepisów ustawy z dnia 28 października 1921 r., ministerjum skarbu wyjaśnia:

Art. 12 powołanej ustawy ustanawia opłatę stemplową od poświadczeń odbioru zakładów lombardowych, instytucji kredytowych lub domów bankowych, wystawianych na dowód złożenia w tych instytucjach sum pieniężnych na rachunek przejęciowy, celem przekazania, albo jako wkład terminowy, lub bezterminowy, albo jako wkład oszczędnościowy.

Wobec brzmienia tego przepisu przez wyrażenie „sumy pieniężne” należy rozumieć tylko w łaty gotówkowe, z czego wynika że zawiadomienia o przelewach bezgotówkowych, polegających na przenieszeniu pozycji książkowo z jednego rachunku na drugi, nie podlegają tej opłacie.

Interpretację tę należy analogicznie stosować także do poświadczeń odbioru, t. j. do poświadczeń odbioru, określonych w art. 13 ust. 1, cytowanej ustawy, t. j. do poświadczeń zwrotu ustawy, wymienionych w art. 12 ust.

Praktykowane w bankach przy wypłatach zleconych poświadczenia odbioru, wystawione podwójnie, a z pojedynczą ważnością (z których jedno zatrzymuje instytucja wypłacająca, jako dowód dla siebie, a drugie odsyła zleceniodawcy jako dowód dla niego), podlegają w regule, jako dwa samostatne dokumenty, każdej oddzielnej opłacie stemplowej.

Wyjątek od tej zasady zachodzi wówczas, jeżeli takie poświadczenia odbioru wystawia bank lub kupiec w formie listów kupieckich (bankowych i t. p.); w tym bowiem przy-

padku ma zastosowanie ustęp drugi art. 15, według którego podlega opłacie tylko jeden list, t. j. ten, który zastępuje właściwe pokwitowanie. Następne listy są wolne od opłaty, o ile są tylko powtórzeniem pierwszego listu i są wystawione w tym samym przedmiocie i dla tej samej osoby.

Listy bankowe, zawierające obliczenie należności za sprzedane klientowi papiery wartościowe (efekty), są wprawdzie rachunkami, ale są wolne od opłaty stemplowej od rachunków, ponieważ przepis art. 8 ust. 3 ustawy o podatku giełdowym z dn. 2 lipca 1921 r. w przedmiocie uwolnienia takich rachunków utrzymano w mocy artykułem 32 ust. 3 ustawy, z dn. 28 października 1921 roku. (Dz. ust. rz. p. Nr. 92, poz. 676).

Rachunki dotyczące nabytych lub sprzedanych dewiz lub walut zagranicznych z własnych zasobów banku, podlegają opłacie stemplowej w wysokości, ustalonej w art. 1 ust. z dn. 28 października 1921 r., chociażby były wystawione w formie listu.

O ile jednak z treści rachunku (listu) wynika, iż kupno lub sprzedaż były dokonane sposobem komisowym, to podstawę obliczenia opłaty od rachunku (art. 1 ust.) stanowi tylko należność wykazana z tytułu prowizji i ewentualnych kosztów.

Również przy rachunkach zawierających obliczenie za wekale dyskontowe, podstawę obliczenia opłaty stemplowej stanowi tylko kwota ewent. pellenzonych prowizji i kosztów własnych.

Poświadczenia odbioru wekali, czeków, przekazów lub frachtów, oddanych do inkasa lub do eskonta, nie nadszają do poświadczeń odbioru, przewidzianych w art. 12 ust. z dnia 28 października 1921 r., są samem wolne od opłaty stemplowej.

Wyciągi z rachunków bieżących (kontokurenty), o ile nie mają cech rachunku, wskazanych w art. 2 ust. z dn. 28 października 1921 r., nie podlegają opłacie, unormowanej tą ustawą, lecz opłatom, ustanowionym dla tego rodzaju dokumentów w dotychczasowych przepisach o opłatach stemplowych, obowiązujących w poszczególnych b. dzielnicach.

Listy, zwane także: „zgodne potwierdzenia”, praktykowane wane przy obliczeniach wzajemnych „nostro”, któremi to listami instytucje, posiadające rachunek bieżący, donoszą gerentowi tego rachunku, że podane im przez gerenta pozycje znalazły w porządku i za księgowali zgodnie z podaniem nie podlegają opłacie, jako rachunek.

O ile zaś przedstawiają się, jako wyciągi z rachunków bieżących, podlegają opłatom, wskazanym w ustępie poprzednim.

O ileby instytucje, wymienione w art. 12 ustawy, chciały uiszczać bezpośrednio w gotówce także opłaty stemplowe od poświadczeń odbioru, co do których przepis par. 14 rozp. wykonaw. do cyt. ustawy nie nakłada na nie obowiązku uiszczenia opłat w sposób bez pośredni, to zezwolenie w tym kierunku udzielają izby skarbowe.

W sprawie leczenia urzędników państwowych

Nasze Ministerstwo Zdrowia, aby usprawiedliwić bytowanie swoje, ma zawsze w zanadrzu wielce humanitarne projekty, które od czasu do czasu wypuści w świat szeroki, ale tylko zazwyczaj „ku swojemu własnemu zadowoleniu.

Boć weźniemy nap. wielce szlachetną myśl opiekowania się chorymi urzędnikami państwowymi i ich rodzinami. Póki nie było naszego Ministerstwa, chorzy tacy leczyli się u lekarza powiatowego lub miejskiego, który w tym wypadku był i od głowy i od nogi jak owa niemiecka „Mädchen für Alles” (panna do wszystkiego). Zapewnie też słusznie rozumowały lisy ministerjalne, że trudno lekarzowi znać się na wszystkich chorobach, i że jeśli ma być leczenie racjonalnie pozabawione, należy rozporządzić tak, aby chory na oczy leczył się u okulisty, chory na uszy u ofjaty, chory z cierpieniem skóry u wermatologa, i t. d. i t. d.

Powiadomiono więc lekarzy powiatowych, aby postarali się wejść w kontakt z lekarzami specjalistami i angażowali ich jako lekarzy pomocniczych do leczenia chorych na tą lub ową chorobę specjalną. Ogół lekarski, jak zawsze nawskroś obywatelski, prosił tej nie odmówił i za śmiesznie niskie wynagrodzenie zgodził się na propozycję ministerjalną. Wynagrodzenie to, co prawda stopniowo podniesiono dość znacznie (zdaje się tylko na papierze), lecz niestety otrzymanie honorarium lekarskiego obstawiono taką masą biurokratycznych formalności i taką masą korespondencji, że lekarze zaczęli stopniowo wycofywać się z tego przedsięwzięcia, irzekając się nawet należnego im honorarium. Przy tem Ministerstwo, a stąd i Urzędy Wojewódzkie, do których należało przez Starostwo kierować rachunki cierpiąc na chroniczny brak gotówki, z wypłatą zupełnie się nie kwapiło i miesiącami całymi takowych nie wypłacało. A gdy po upływie 7 miesięcy jeden z wybitnych lekarzy tutejszych posłał rachunek za 252 porady i 2 operacje, at na sumę 14 tys. mkp. resztki włosów stanęło na głowie radcom wojewódzkim i zdecydowali piśmie do tego lekarza, że rachunek jest przeciagnięty i że lekarz naraził skarb tylko na straty (o zgrozo!). Dodać trzeba, że list ten pisany był tak wyborową polszczyzną, że śmiało mógł być iść w zawody z urzędową gwara kolejarzy małopolskich. Drugi znowu lekarz otrzymał po paru miesiącach á conto należnych mu paru tysięcy mk — słuchajcie i nie zamieńcie się w stęp solil — czek na 136 mk. (wyraznie sto trzydzieści sześć marek polskich), płatnych w Urzędzie Skarbo wym. Kiedy, uszczęśliwiony, pobiegł po odbiór tej fortuny magnackiej, dowiedział się, że nic z tego, bo Województwo nie szdzytło nadać jeszcze... duplikatu kwitu.

Kwestja atoli leczenia funkcyjnarjuszów państwowych nie jest znowu tak bagatelna, jak to sobie przedstawiają czynnik miarodajne.

Ludzie ci mają, bądź co bądź służbę bardzo ciężką, no i bądmy szczerzy, są zbyt marnie wynagradzani, aby ze swojej własnej kieszeni mogli w obecnych warunkach łotyć jeszcze na doktora i lekarstwa co stanowi bardzo dużą rubrykę w budżecie. To też wazę dzie między urzędnikami słychać niezadowolone i wszędzie układane są rezolucje, domagające się od Rządu dokonania tej pomocy lekarskiej w sposób określony przez sfery lekarskie, to jest, aby chory na tą lub ową chorobę funkcyjnarjusz państwowy mógł się leczć u lekarza, zajmującego się daną specjalnością.

Jeżdyne, co pozostaje urzędnikom, to jest łączenie się wzajemnie i opodatkowanie na cele lecznictwa.

Pozostają więc, dwie drogi albo utworzenie swojej własnej Kasy Chorych, albo przyłączenie się do Kas Chorych, znajdujących się pod egidą Ministerstwa Opieki Społecznej, tam, gdzie one funkcjonują. Stosownie do regulaminu, 1/2 aktydek w łata pracujący, a 1/3 pracodawcy, a w danym wypadku Skarb Państwa.

To jest według mnie, jeżdyne rozstrzygnięcie tej bolączki, jaką jest dostarczanie racjonalnej pomocy lekarskiej funkcyjnarjuszom państwowym i ich rodzinom.

A w tedy Ministerstwo Zdrowia niechaj pozostanie sobie tem „Ministerstwem zdrowia, szczęścia i wszelkiej pomyślności”, jak go w przypadku dobrego humoru nazwał jeden z dowcipniśłów.

aha.

Falszywe 1000-frankówki.
Jeden z b. urzędników defenzywy policyjnej w Warszawie, będąc w tych dniach w Sosnowcu wpadł na trop liczebnej bandy, której celem była jaknajszkodliwsza działalność przeciwko polskiej kasie skarbowej. Natychmiast przyjechał on do Warszawy i podzielił się ze swoimi informacjami z dyrektorem departamentu kredytowego w ministerstwie skarbu.

Natychmiast zbadano nadeszłe z Sosnowca banknoty tysiącfrankowe i istotnie znaleziono dwa banknoty tysiącfrankowe tak dobrze podrobione, że długo zastanawiano się nad tem, czy są one falszywe naprawdę zwłaszcza, że filja P. K. K. P. w Sosnowcu za banknoty te zapłaciła 547 tysięcy marek polskich. Stwierdzono jednak, że banknoty te są istotnie falszywe, podrobione jednak do niepoznania.

Rozesłano natychmiast telefonygramy do wszystkich filji P. K. K. P. celem wstrzymania za kupu tysiącfrankówek i wysłano natychmiast wyżej wymienionego b. urzędnika defenzywy do Sosnowca, który otrzymałszy polecenie wezwania do pomocy miejscowej policji, wszczął energiczne kroki celem zdemaskowania bandy.

Gdy już wszystkie nici znajdowały się w ręku policji, przystąpiono do działania Komendant policji p. Zagórski łącznie ze swym zastępcą p. Lipskim przeprowadzili szereg rewizji, które dały wynik bardzo dobry.

Aresztowani zostali: Sałtyk Słomnicki z Sosnowca, Szlama Lesser z Sosnowca, Jankiel Landsberg z Będzina, Majloch Nachter, Abe Majer Szapiro, Faktor Alter, Jankiel Rychner, Jojne Kornwosser wszyscy z Sosnowca oraz Hamer i Huterer z Krakowa.

Wyszli na jaw charaktery styczny szczegół. Oto kupcy krakowscy Hamer i Huterer, kupiwszy falszywe tysiącfrankówki od Bessera i Szapiry, spostrzegli się już po przeprowadzeniu transakcji, że zostali oszukani, udali się do rabina Girtlera w Sosnowcu na tak zwany sąd „dia theria” Rabin wezwał oszustów do siebie wydał wyrok opiewający, że oszuści mają natychmiast zwrócić poszkodowanym połowę sumy i falszywe tysiącfrankówki musiały być w obecności rabina spalone.

Główny kolporter wraz ze swoją kochanką uciekł do Niemiec. Banknoty te były wyrabiane w Niemczech.

Pozar.

W poniedziałek wieczorem około godziny 10 minut 15 w. wynikł pożar w Sosnowcu przy ulicy Piłsudskiego № 4 w jedno-piętrowym domu T-wa Góra-Przemysł. „Hr. Renard.”

W domu tym mieści się na parterze Redakcja Administracja „Iskry”, oraz mieszkanie p. Redaktora Monsiorskiego Biuro Techn. firmy Maleszewski i S-ka a całe piętro zajmowali pp. Modzelewscy Włodzimierzowie. Pożar powstał na piętrze w sąsiedztwie kuchni, na górze, która przeważnie była budowana z drzewa.

Dzięki temu, że dom stoi w odosobnieniu i ma ze wszystkich stron przystęp — że nie było wiatru i że wkrótce po ukazaniu się ognia nadjechał na obok domu biegnący linją kolejową parowóz z zapasem wody, ogień był szybko stłumiony tak, że po przyjeździe licznych miejscowych straży ogniowych — pozostało już tylko ostateczne umieszczenie ognia i zabezpieczenie.

Przybyła również straż ogniowa z Katowic.

Co do strat w domostwie, to właściwie spaliła się tylko górka, z której ukazywały się pierwsze płomienie i częściowo zostały zniszczone wszystkie ubikacje na piętrze. Dach i więzania są miejscami spalone natomiast parter pozostał nieuszkodzony.

Natomiast dotkliwe straty ponieśli pp. Modzelewscy, którym spaliło się wiele bielizny garderoby i zapasów żywnościowych jak nie mniej zostały zniszczone meble, sprzęty domowe, porcelana i szkło przy pospiesznym wynoszeniu z domu.

Lokal Redacji „Iskry” i mieszkanie pp. Monsiorskich było również zupełnie opróżnione z mebli i sprzętów domowych, lecz po zupełnym ugaszeniu ognia napowrót powróciło wszystko na swoje miejsca.

Gaszenie ognia trwało do w pół do drugiej po północy.

Z jakich przyczyn powstał ogień nie wiadomo. Sledztwo w toku.

Kronika.

— Z życia społecznego. Posiedzenie dotychczasowego zarządu knia krajowego „obrony kresów zachodnich” odbyło się w piątek 17 b. m. o godzinie 8-ej wieczorem na plebszji w Sosnowcu.

— Sredniowieczny pan cerz. Wczoraj na moście Szopenickim urzędnicy celni przy rewizji osobistej znaleźli w mieszkanie Bytomia Teodora Polaszyskiego z kłó dewizek z amerykańskiego złota i t. zw. tombakowych z których pomyslowy Polaszyski powlawzawstaje je zrobił coś w rodzaju panczerza sredniowiecznego i usiłował w ten sposób na sobie pod ubraniem przemycić do Sosnowca. Sztuczka jednak się nie udała i władze celne dewizki wartości około 100,000 marek skonfiskowały.

— Pomysłowy kra-wiec. Od dłuższego czasu władze celne obserwowały niejakiego Icka Poliwodę krawca zam. w Sosnowcu przy ul. Targowej którego rema sprzykszył się zawód krawiec ki więc jeździł sobie prawie codziennie za granicę. Nigdy jednak nie można go było na niczem złapać gdyż żadnych pakunów nie przewoził. W dniu 5 b. m. kiedy p. P. znów wyjeżdżał zagranicę zniecierpliwiony urzędnik celny wziął się energicznie do rewizji osobistej która jednak wyniku nie dała. Dopiero kiedy zabral się do kosztownego fatra

